

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Paweł Kołodziejski

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **E.W.**,

skazanego z art. 178a § 4 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 24 lutego 2026 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie

z dnia 31 października 2024 r., sygn. akt II K 267/24

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. w zakresie pkt IV,
obejmującego rozstrzygnięcie w przedmiocie orzeczenia
przepadku pojazdu mechanicznego i przekazuje sprawę w tym
zakresie Sądowi Rejonowemu w Augustowie do ponownego
rozpoznania.**

Paweł Kołodziejski

Zbigniew Kapiński

Igor Zgoliński

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Augustowie wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2024 r., sygn. akt II K 267/24, uznał E.W. za winnego tego, że w dniu 11 sierpnia 2024 r. o godz. 19:05 w A. na ul. [...], na drodze publicznej, w ruchu lądowym, prowadził samochód osobowy marki V. o nr rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości (1,256 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu), będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Augustowie w sprawie II K 388/23 oraz dopuścił się ww. czynu w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo w sprawie II K 388/23, tj. czynu z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k., za który wymierzona została kara 5 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzeczony został wobec oskarżonego środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 15 lat; na podstawie art. 43a § 3 k.k. orzeczony został środek kamy w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 10 000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej; na podstawie art. 178a § 5 k.k. w zw. z art. 44b § 1 k.k. orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa samochodu osobowego marki V. o nr rej. (...); na podstawie art. 63 § 1 i § 5 k.k. zaliczono oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres zatrzymania w sprawie; orzeczono w przedmiocie kosztów sądowych.

Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 8 listopada 2024 r. bez postępowania odwoławczego (k. 65).

Prokurator Generalny wywiódł od tegoż wyroku kasację na niekorzyść skazanego w zakresie zawartego w pkt IV części dyspozytywnej rozstrzygnięcia o orzeczeniu przepadku pojazdu mechanicznego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k., poprzez orzeczenie na rzecz Skarbu Państwa - w związku ze skazaniem E.W., za popełniony w dniu 11 sierpnia 2024 r. występki kwalifikowany z art. 178a § 1 i § 4 k.k. - przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez skazanego w czasie zdarzenia, w sytuacji gdy w czasie wyrokowania nie stanowił już własności wymienionego. Został bowiem zbyty przez E.W. w dniu 13 sierpnia 2024 r., w konsekwencji czego w miejsce przepadku pojazdu

mechanicznego powinien zostać orzeczony przepadek równowartości. W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części, to jest w zakresie zawartego w pkt IV rozstrzygnięcia w przedmiocie orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Augustowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co implikowało jej rozpoznanie i uwzględnienie w całości na posiedzeniu adekwatnie do treści art. 535 § 5 k.p.k. Trafnie zarzucił autor kasacji, że wyrok w zaskarżonej części zapadł z rażącym naruszeniem prawa przedstawionym w zarzucie. Zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym zarówno w dacie popełnienia czynu, jak i w dacie wyrokowania, sąd zobligowany był do orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym (art. 44b k.k.) w razie popełnienia przestępstwa określonego w 178a § 1 lub 4, chyba że zawartość alkoholu w organizmie sprawcy przestępstwa określonego w § 1 była niższa niż 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo nie prowadziła do takiego stężenia (art. 178a § 5 k.k.). Sąd mógł odstąpić od orzeczenia przepadku, jeżeli zachodził wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami. Ponieważ skazany w dniu 11 sierpnia 2024 r. dopuścił się czynu wyczerpującego ustawowe znamiona występku z art. 178a § 4 w zw. z § 1 k.k. sąd meriti - stosownie do dyspozycji art. 178a § 5 in principio k.k., przy jednoczesnym braku uznania, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami obowiązany był więc do orzeczenia przepadku uregulowanego w dyspozycji art. 44b k.k. Przepis ten precyzował środek penalny w postaci przepadku pojazdu mechanicznego lub jego równowartości, stanowiąc § 1, że w wypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeka przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym. W § 2 tego przepisu ustawodawca uregulował natomiast sytuację, w której w czasie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy albo po popełnieniu przestępstwa sprawca zbył, darował lub ukrył podlegający przepadkowi pojazd określając, iż wówczas orzeka się przepadek

równowartości pojazdu. Za równowartość pojazdu uznać należało wartość pojazdu określoną w polisie ubezpieczeniowej na rok, w którym popełniono przestępstwo, a w razie braku polisy - średnią wartość rynkową pojazdu odpowiadającego, przy uwzględnieniu marki, modelu, roku produkcji, typu nadwozia, rodzaju napędu i silnika, pojemności lub mocy silnika oraz przybliżonego przebiegu, pojazdowi prowadzonemu przez sprawcę, ustaloną na podstawie dostępnych danych, bez powoływania w tym celu biegłego.

Konfrontując powyższe unormowania z realiami analizowanej sprawy stwierdzić należało, że rozstrzygnięcie zawarte w pkt IV części dyspozytywnej wyroku o orzeczeniu na rzecz Skarbu Państwa przepadku pojazdu mechanicznego marki V., o nr rej. (..), było oczywiście wadliwe. W dacie wyrokowania wskazany pojazd nie stanowił już własności skazanego, gdyż w dniu 13 sierpnia 2024 r., a zatem dwa dni po dacie przestępstwa, został zbyty. Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w L, na etapie postępowania wykonawczego potwierdził, że zgodnie z danymi zwartymi na platformie Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, właścicielem samochodu marki V. o nr rej. [...] od dnia 13 sierpnia 2024 r. jest T.Z. (k. 90). Również według bazy danych Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, jak wynika z informacji udzielonej przez Komendę Powiatową Policji w A., także na etapie postępowania wykonawczego właścicielem wskazanego pojazdu pozostawał T.Z. (k. 89).

Obowiązkiem sądu orzekającego było uaktualnienie informacji na temat statusu pojazdu. Z powinności tej weryfikacji nie zwalniał sądu fakt, że w dniu 12 sierpnia 2024 r. dokonano tymczasowego zajęcia przedmiotowego pojazdu (k. 23-24), który został oddany E.W. na przechowanie (k. 25-26), zaś w dniu 19 sierpnia 2024 r. dokonano na nim zabezpieczenia majątkowego (k. 33). Powyższe czynności nie stanowiły bowiem dowodu prawa własności, którego przeprowadzenie było niezbędne do wydania prawidłowego orzeczenia w zakresie przepadku. Doniosłość tych czynności procesowych potwierdzają realia niniejszej sprawy, w której w trakcie wyrokowania skazany nie był właścicielem pojazdu stanowiącego przedmiot wykonawczy przestępstwa. To z kolei aktualizowało jedną z przesłanek określonych w art. 44b § 2 k.k. implikujących orzeczenie w miejsce przepadku pojazdu mechanicznego przepadek jego równowartości. Niewyjaśnienie wszystkich istotnych

okoliczności sprawy skutkowało wydaniem wyroku z rażącym naruszeniem powyższych przepisów prawa materialnego. Bezsporne jest, iż waga tego uchybienia spełniała kryteria określone przepisem art. 523 § 1 k.p.k., albowiem z jednej strony negatywnymi skutkami orzeczonego środka penalnego została obciążona osoba niebędąca sprawcą czynu zabronionego polegającego na kierowaniu pojazdem w stanie nietrzeźwości, zaś z drugiej strony skazany jako sprawca takiego występku, z nieuprawnioną korzyścią, nie poniósł wszystkich konsekwencji prawnych swojego zachowania.

W tych okolicznościach kasacja podlegała uwzględnieniu, co skutkować musiało wydaniem orzeczenia kasatoryjnego wobec wadliwej, zaskarżonej części wyroku i przekazaniem sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Augustowie do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd orzekający uwzględni powyższe rozważania prawne, ale również będzie miał na uwadze stosowne reguły intertemporalne. Zważyć bowiem trzeba, że na podstawie ustawy z dnia 4 grudnia 2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1872), która weszła w życie 29 stycznia 2026 r., nastąpiła nowelizacja omówionych wyżej przepisów Kodeksu karnego. Choć nie zdezaktualizowała samej istoty i wagi podniesionego w kasacji uchybienia, to jednak w toku powtórnego procedowania narzucać będzie zmodyfikowaną ocenę sytuacji prawnej skazanego, która winna mieć miejsce w szerszej perspektywie.

Paweł Kołodziejski

Zbigniew Kapiński

Igor Zgoliński

[WB]

[a.ł.]